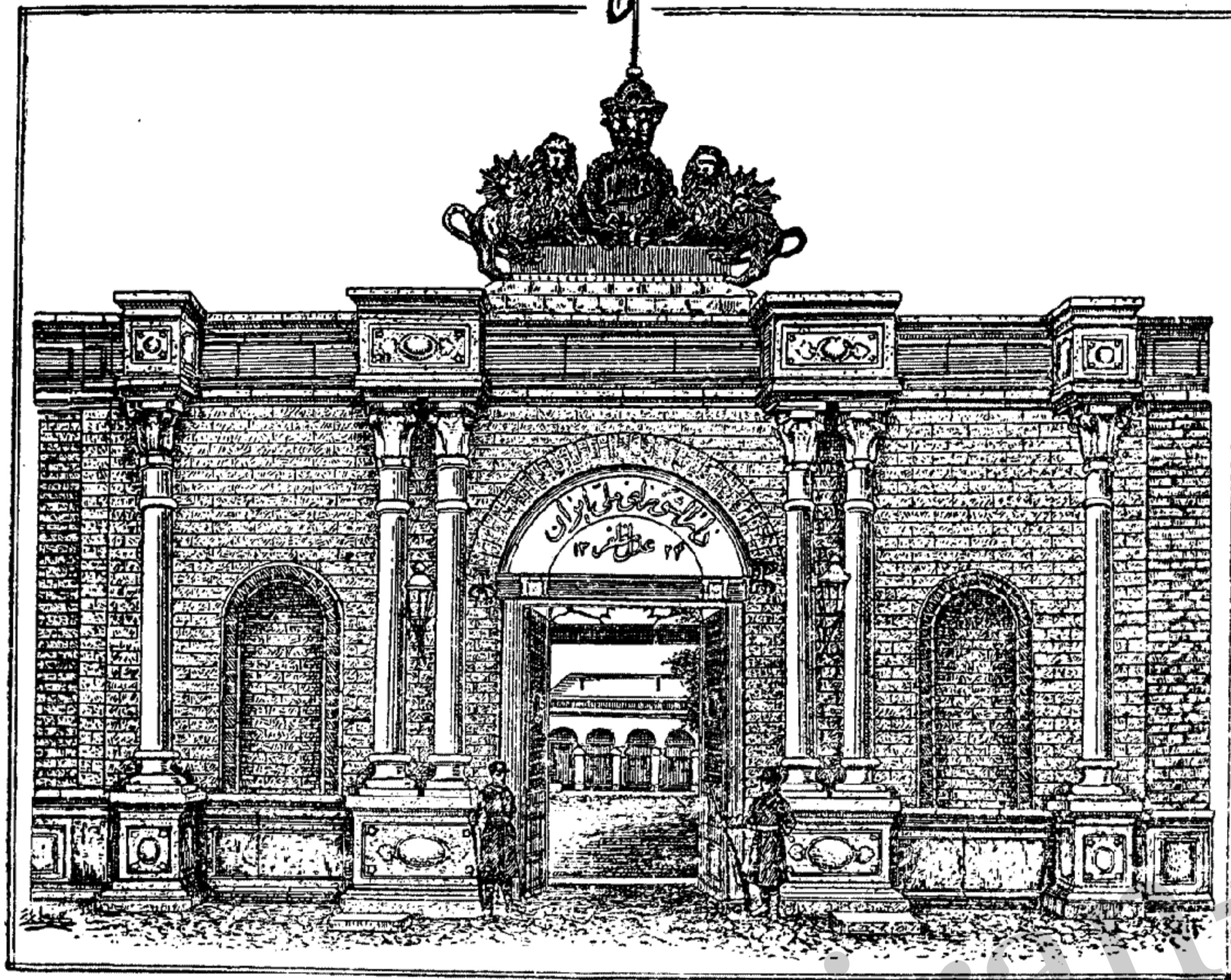

— دوره ششم تقنینیه —

<p>جلسه ۲۵۴</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۲۱۹</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجشنبه ۲۴ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۵ ذیحجه ۱۳۴۶</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالانه ده تومان خارج « دوازده تومان قیمه تک شماره یک قران</p>

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنج شنبه ۲۴ مرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۵ ذیحجه ۱۳۴۶

جلسه ۲۵۴

(مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر
براست آقای بیرنبا تشکیل گردید)
(صورت مجلس بوم یکشنبه بیستم مرداد
را آقای دولتشاهی قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
آقایان آیه الله زاده خراسانی - جمشیدی مارندرائی
طهری - نگهبان - میر معتمد - حیدری مکرری - امیر
تیمور کلای - محمد تقی خان اسعد - اسکندری خان

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	مذاکره نسبت به خبر بین الشوریین کمیسیون فوائد عامه راجع بخط آهن بین محرمه و عبادان	۴۶۰۵	۴۶۱۸

مقدم - افسر - آقا زاده سیزواری - امامی خوئی -
 ثقة الاسلامی - جهانشاهی - ليقوانی - اسکندری -
 ملك آرائی - میرزا عبد الحسين کرمانی - میرزا حسن
 خان ابراهیمی - افخمی - مولوی -

(غائبین بی اجازه جلسه قبل)

آقایان، اسدی - ذوالقدر - علیخان اعظمی - قوام
 شیرازی - مهدوی - عباس میرزا - نوبخت - میرزا
 هاشم آشتیانی - حاج حسن آقا ملک - محمد ولی میرزا
 میرزا یوسف خان عدل - میرزا حسن خان ونوق -
 حاج غلامحسین ملک -

دیر آمده کان بی اجازه جلسه قبل

آقایان؛ روحی - مرضی قلیخان بیات - حاج
 میرزا حبیب الله امین - دشتی - حاج اسدالله زوار -
 شریعت زاده - میرزا عبد الله خان ونوق -
 رئیس - صورت مجلس ایرادی ندارد؟
 (گفتند - خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد. دوفقره پیشنهاد
 رسیده است یکی راجع به خط آهن بین محمره و عبادان
 دیگری راجع به قانون ممیزی
 آقای عمادی

عمادی - مقصود بنده از این پیشنهاد این است که
 چون این لایحه راجع به خط آهن شور اولش هم تمام شده
 است و یکی از امور عام المنفعه است و سبب تشویق دیگران است
 جزء دستور شود و چون از امور عام الخیر است شور
 دومش هم تمام شود این است عقیده بنده

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - بنده هم موافقت میکنم و استدعا میکنم
 پیشنهاد بنده در درجه دوم جزء دستور شود

رئیس - مخالفی ندارد.

(گفته شد خیر)

رئیس - ماده اول قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد

که امتیاز الحاصری ساختن و تکر انداختن خط تراموای
 بین محمره و عبادان را از تاریخ تصویب این قانون
 الی مدت سی سال مطابق شرایط و مواد ذیل به آقای
 میرزا حسینخان موقر تبعه مسلم ایران که در مواد
 آتی نام صاحب امتیاز مذکور میشود واگذار نماید
 رئیس - مخالفی ندارد؟

(گفتند خبر)

رئیس - رای گرفته میشود به این ماده آقایان موافقین
 قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم

(شرح ذیل خوانده شد)

ماده دوم - صاحب امتیاز باید نقشه خط راه و
 طرز ساختمان آنرا مطابق اصول فنی در ظرف ششماه
 از تاریخ تصویب امتیاز منضمماً بتوضیحات و اطلاعات
 کافیه مربوطه به ایستگاهها و نقاط انتهائی و کارخانه
 برق را (در صورتیکه قوه محرکه برقی اختیار
 شده باشد) بوزارت فوائد عامه تقدیم و وزارتخانه
 مشارالیه مکلف است پس از وصول نقشه مذکوره
 در ظرف مدت یکماه موافقت و یا عدم موافقت
 خود را کتباً اظهار دارد در صورتیکه در ظرف مدت
 مذکوره جوابی از طرف وزارت فوائد عامه بصاحب امتیاز
 داده نشود صاحب امتیاز مطابق نقشه که داده میتواند
 شروع باجرای عمل نماید

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - موافقم

رئیس - رای گرفته می شود باین ماده آقایان
 موافقین قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم

(اینطور قرائت شد)

ماده سوم - از تاریخ تعیین تکلیف نقشه و طرز
 ساختمان را مطابق مدلول ماده ۲ منتهی در ظرف دو

سال بدون اینکه مانع فورس ماژری بیش آمده باشد هر
 يك از تعهدات مقرر در مواد ۲ و ۳ را انجام نداده
 باشد این امتیاز لغو و از درجه اعتبار ساقط خواهد بود
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - موافقم

رئیس - رای گرفته میشود باینکه موافقتند
 قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهارم

(بشرح آتی خوانده شد)

ماده چهارم - عرض خط تراموای یعنی فاصله بین
 ریلها نباید از يك متر و وزن هر بار از رابل اقل از
 سی پوند کمتر و خود رایل و سایر آلات و ادوات مربوطه
 به تراموای از جنس معیوب تهیه و ندارد شده باشد و
 قوه محرکه تراموای باید الکتریک یا بخار و یا سوخت
 داخلی بوده و در واگونها جای نشستن مسافرن با اندازه
 کافی تامین و حتی الامکان موجبات آسایش مسافرن
 متناسب با مقتضیات آب و هوای آن ناحیه فراهم و همچنین
 در نقاط انتهائی خط تراموای و در صورت لزوم در امتداد
 آن به فواصل معینه توقفگاههای محفوظ برای مسافرن
 ساخته شده و بطور کلی سررئیس تراموای باید برای رفع
 حوائج عادی مسافرت و حمل مال التجاره کافی بوده و
 و به نسبت احتیاجات مزبوره توسعه پیدا کنند

رئیس - در این ماده قسمتی که راجع به بار است
 باید اصلاح شود. میباید برای بعد ماده پنجم قرائت
 می شود.

(اینطور خوانده شد)

ماده پنجم: صاحب امتیاز میتواند از اراضی خاصه
 که در خط سیر تراموای واقع شده باشد برای عبور خط
 مزبور و ساختن توقفگاهها و ساختمانهای لازمه دیگر
 بمقداریکه بحسب تشخیص وزارت فوائد عامه احتیاجات
 فنی و اداری آنرا تامین نماید در طول مدت امتیاز بجاناً
 و بدون تأدیبه قیمت استفاده نماید و چنانچه اراضی خاصه

واقع در خط سیر تراموای دایر باشد صاحب امتیاز بایستی
 به قیمت عادلانه که مشابه با قیمت اراضی آن حدود باشد از
 دولت خریداری و یا برای مدت امتیاز اجاره کند
 بعلاوه صاحب امتیاز میتواند هر مقدار از اراضی متعلقه
 باشخاص را که برای رفع احتیاجات خود ضرور داند
 با جلب رضایت مالکین و با شرایط مرضی الطرفین
 خریداری نموده و یا برای تمام مدت اجاره نماید و در
 صورت حدوث اختلاف در قیمت بین مالکین اراضی
 و صاحب امتیاز موضوع اختلاف با تصدیق اهل خبره
 با رعایت خصوصیات محلی صورت انجام خواهد یافت و
 دولت مراقبت خواهد کرد که اجحافی واقع نشود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در این ماده چون وزیر فوائد
 عامه تشریف دارند بنده نظریات خودم را عرض میکنم
 گرچه این نظری را که عرض میکنم متوجه نه فع صاحب
 امتیاز است و باید بنده نظرم نظر عمومی و نفع دولت
 باشد لیکن چون بنده و همچنین آقایان نمایندگان علاقه
 مندی داریم که يك تسهیلاتی در امتیازات انبوع
 داخله با يك شوق و شعفی متوجه باشند از این
 نقطه نظر این عرض را میکنم در اینجا نوشته است
 این خط آهنی که کشیده می شود از عبادان به محمره
 این خط به اصطلاحی که در قانون مدنی ما هم هست
 این راه آهن يك حریمی دارد مثل خانه که يك
 حریمی دارد گرچه صاحب امتیاز در اینجا آمده است
 و تسلیم شده است و قبول کرده است و گفته است
 که آن اندازه که وزارت فوائد عامه اجازه بدهد من
 همانطور میکنم بنده نظر دارم وقتی که امتیاز راه آهن
 جلفا گذشت آمدند و حریم آنرا ده فرسخ از اینطرف
 و ده فرسخ از آنطرف قرار دادند و عنوان را حریم
 قرار دادند در اینجا معین شده است که بنظر فوائد
 عامه آن حریم معین میشود ما با صاحب امتیاز صحبت
 کردیم گفتند که مستر پلند متخصص راه آهن حریم را ده
 فرسخ معین کرد.

ع.ای - ده ذرع

آقا سید یعقوب - بسیار خوب ده ذرع ولی وزارت فوائد عامه پیشنهاد او را قبول نکرد و در اینجا آمده اند در تحت نظر وزارتخانه قرار داده اند بنده سوءظنی ندارم ولیکن این اسباب اشکال و تأخیر در ساختن این راه میشود. بنده عقیده ام این است که ما حیریم راه آهن را در اینجا معین کنیم که ده ذرع است بازده ذرع است بالاخره چقدر است که يك لایحه که مجلس با این شو ق میگذرانند دچار اشکال نشود این است که بنده پیشنهاد میکنم که همانطور که مستر بلنهم معین کرده است از این طرف و از آن طرف ده ذرع معین شود اگر دولت این پیشنهاد را قبول میکند ما هم که اعضاء کمیسیون هستیم قبول میکنیم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رأی گرفته میشود ماده پنج آقایانی که موافقت قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده ششم

(اشرح آتی خوانده شد)

ماده ۶ - نرخ کرایه تراموای در سال اول از تاریخ تأسیس برای هر ده کیلومتر مسافت از مبالغ ذیل تجاوز نخواهد کرد

مسافری درجه اول - ۲ قران

« دوم ۱۰۵ »

مال التجاره خرواری ۲ «

در انقضای مدت مزبور و پس از آن هر پنجسال يك مرتبه دولت در تعرفه تراموای تجدید نظر خواهد نمود ضمناً صاحب امتیاز میتواند هر موقعی که نرخ مقرر را کافی نداند از دید آن را از دولت تقاضا نماید در این صورت پس از تحقیقات لازمه و مراجعه بدفاتر محاسبات و مدارك تقاضای صاحب امتیاز نرخ مذکوره بمیزانی که مخارج مختلفه مؤسسه و منافع عادلانه صاحب امتیاز را تأمین کند قابل افزایش خواهد بود

رئیس - آقای بیات

مرآضی قلیخان بیات - بنده اساساً تصور میکنم که این ماده زائد باشد بعلاوه این قیمتی که معین شده زیاد است ما مقصودمان این است که راه آهن در مملکت دائر شود برای اینکه قیمت کرایه و حمل مسافر ارزان شود اینجا ما آمده ایم و يك قیمتی را معین کرده ایم که این قیمت بعقیده بنده برای حمل مال التجاره و مسافر زیاد است و از طرف دیگر لزومی هم ندارد هم که در مجلس معین شود و میبایستی در نظامنامه که برای این قانون تدوین میشود يك قیمت مناسبی بین صاحب امتیاز و وزارت فوائد عامه معین شود و بعد بهمان ترتیبی که نوشته شده چند سال به چند سال تغییری حاصل شود بهر حال این ماده بنظر بنده زیادی است و جایش در اینجا نیست

رئیس - آقای دادگر

دادگر - عرضی ندارم

رئیس - آقای احتشامزاده

احتشامزاده - مخالفم

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده هم مخالفم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - این مسئله را که آقای بیات فرمودند در کمیسیون مفصلاً در اطرافش صحبت شد بنده نظریات کمیسیون را عرض میکنم البته قانون هر قدر موافق کمتر باشد بهتر است ولی نظر این بود سابق هم معروف بود دستی را که حاکم ببرد دبه ندارد چرا برای اینکه اگر ما نخواهیم این موضوع را با اختیار وزارت فوائد عامه بگذاریم در وزارتخانه آن تسهیلاتی را که مجلس در نظر دارد نسبت بامتیازات برای اتباع داخله قرار بدهد آن اندازه شاید خدای بخوانسته نباشد و دیگر آن تشریفات و ترتیبات کمیته امتیازات و سایر چیزها در کار باشد که صاحب امتیاز در آنجا گرفتار شود آمدیم و دو سال بیشتر مدت قرار ندادیم که در مدت دو سال بنگار را عملی کند زیرا اگر اینطور نمی کردیم فردا این

گرفتار می شد در کمیسیون ها و این طرف و آن طرف و پنج شش ماه از عمرش میگذشت بالاخره آنوقت بکسالت و نیم برای صاحب امتیاز باقی میماند و شاید در این مدت موفق نمیشد این کار را عملی کند اما اینکه راجع به زیادی قیمت فرمودید خود حضرت عالی میدانید که صاحب امتیاز يك آدمی است نه بقدری تاجر و حساب گراست که همه میدانند و در آنجا هم از راه خشکی و هم از راه آب با کرجی و اسبابی که از روی آب حرکت میکنند مردم تجارت میکنند بعلاوه این مبلغ را هم ما آمدیم وحد اکثر قراردادیم و گفتیم این اندازه باشد حالا اگر مردم دیدند از راه آب با صرفه تر است البته از آن راه حرکت می کنند و مال التجاره خودشان را حمل میکنند آنوقت این شخص هم قهراً مبلغ را کم میکند رای اینکه يك شخصی است تاجر حساب کار را کرده و این قیمت را قبول کرده و غیر از این برای او صرف نمیکرد ما آمدیم و این را حد اکثر قراردادیم وقتی که راه آهن را درست کرد اگر دید که این مبلغ زیادتی پیدا میکند قهراً ارزانتر خواهد نمود ما این را گذاشته ایم به رقابت در ضمن هم آمدیم و این قیمت را حد اکثر قرار دادیم همینقدر که رقابت شروع شد قهراً قیمت کم خواهد شد چرا برای اینکه رقابت است که قیمت را کم میکند و کار را خوب میکند این نظر کمیسیون بود معذک اگر چنانچه مجلس با این نظر کمیسیون موافق نیست مختار است. پیشنهاد کند کمیسیون هم مخالفتی ندارد زیرا هر قدر موافق کمتر باشد بهتر است

رئیس - آقای شریعتزاده

شریعت زاده - بنده از چند جهت با این ماده مخالفم یکی اینکه اساساً تعیین نرخ و قیمت باید با رعایت يك مسائلی معلوم شود یعنی باید معلوم شود که صاحب امتیاز چقدر سرمایه صرف میکند و چه میزان عایدی دارد که در يك مدتی سرمایه اش مستهلك شود و يك نفی هم ببرد چون هیچ يك از اینها معین نیست رأی مجلس منطبق

ندارد علاوه بر این باید قدری هم فکر آن جهات تکافولی را که ما بوسیله دادن امتیازات در نظر داریم بکنیم. الان با وضعیت حمل و نقل زیادی که ما در اینجا داریم ملاحظه فرمایید تا شیران تا یکقران مسافری میروند...

مرآضی قلیخان بیات - با دهشاهی

شریعت زاده - بی بی ده شاهی چطور ممکن است که در هر ده کیلو متری دو قرن باشد؟ ده کیلومتر بیش از يك فرسخ و نیم نیست و تعیین این مبلغ هیچ منطق ندارد بالاخره بایستی تمام این ملاحظات را کرد یعنی با ملاحظه سرمایه و ملاحظه خصوصیات و میزان منافع صاحب امتیاز باید نرخ تعیین شود و قتیکه صاحب امتیاز کار خود را تمام کرد برخی معین میکنند و بدولت میدهد دولت هم با ملاحظه سرمایه و خصوصیات که برای استهلاك سرمایه لازم است و بالاخره با رعایت تشویق از اتباع ایران و صاحب امتیاز مبلغی معین خواهد کرد و خواهد گفت که اگر شما فلان میزان بگیرد هم خودتان استفاده خواهید کرد و هم جریان حمل و نقل از نقطه نظر قیمت صحیح خواهد شد این است که اساساً بنده با این ماده مخالفم

افشار (خیر کمیسیون فوائد عامه) - بیانات آقای شریعت زاده صحیح است و البته باید دولت در ضمن تقدیم این لایحه میزان سرمایه را که صاحب امتیاز تصرف خواهد رساند و مدت امتیاز و مبلغ استهلاك سرمایه را در نظر بگیرد و يك لایحه تنظیم کند ولی این نظری که نماینده محترم داشتند دولت این منظور را در نظر نگرفت و لایحه را با تعیین قیمت تا کس تنظیم کرد و کمیسیون آورد و کمیسیون هم با يك دلالتی به نظر دولت موافقت کرد. اولاً آقای شریعت زاده خیلی خوب باید مستحضر باشند که متأسفانه در دوائر دولتی ما امر از باین بیلا است یعنی يك مسئله را که ثابت معین میکند این از باین میروید بیلا و تقاضات عالییه میرسد. اگر ما نخواهیم در اینجا تا کس را معین بکنیم و صاحب امتیاز بیداید و مبلغی را مصرف کند

بعد در سر تعیین میزان ناکس راه آهن ممکن است دو سه سال از مدت امتیاز منقضی شود و صاحب امتیاز بتواند ناکس را معین کند. مثلی را که آوردند راجع به قسمت راه شمیران البته صحیح است ولی در اینجا رقابت است. یک راه شوسه موجود است و یک عده زیادی از اشخاص یک انومبیل بایک چیزی آورده اند و حمل و نقل را عهده دار شده اند. اما در آنجا رقابت نیست و بیکانه رقابتی که هست از طریق آب است. اگر نجا و مسافری دیدند بوسیله بهتری میتوانند مال تجارت خودشان را مقصد برسانند صاحب امتیاز مجبور خواهد بود از آن قیمتی که دولت معین کرده کمتر کرایه بگیرد و اگر خیر وسیله آب گران تر بود آنوقت این ترخی که معین شده است برای ارباب تجارت و صاحب امتیاز مفید خواهد بود. دیگر اینکه این مبلغ حد اکثر است و صاحب امتیاز مجبور نیست حتماً این قیمت را بگیرد ممکن است کمتر از این بگیرد. مقصود این است که زیاد تر از این نخواهد گرفت

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
رئیس - دو فقره پیشنهاد رسیده است
پیشنهاد آقای بیات

ماده ۶ را بشرح ذیل پیشنهاد میبایم:

ماده ۶ - نرخ کرایه تراموای در سال اول از تاریخ تأسیس توسط دولت معین و ازین قرار مأخوذ میشود و در سال دوم تجزیه نظر نموده و پس از آن هر پنج سال یکمرتبه ...

رئیس - آقای بیات

مرضی قلیخان بیات - اینجا آقای شریعت زاده یک توضیحاتی دادند ولی آقای فشارتوجه نفرمودند و موضوع دیگری را جواب دادند همانطور که اظهار فرمودند ده کیلو متر یک فرسخ و نیم است و برای هر یک فرسخ و نیمی دو قران کرایه برای یک نفر قرار داده اند. در صورتیکه از این جا تا شمیران با این انومبیل ها که بنزین و سایر مخارجش خیلی زیاد تر است با دو عباسی و ده شاهی میبرند آنوقت در اینجا شما دو قران معین کرده اید در

صورتیکه شما میخواهید از انومبیل ارزان تر باشد.
موقر - سی شاهی است
بیات - درجه اول دو قران است
موقر - عمده درجه دوم است

بیات - تا این ترتیب نتیجه اش برای مملکت چیست تمام اینها برای این است که مردم در رفاه و آسایش باشند راه آهن را که شما با امتیاز انحصاری میدهید دیگر کجایش رقابت است؟! باکی رقابت میکنند؟ یک راه آهنی است کشیده میشود و امتیازش هم انحصاری است در این صورت دیگر رقابتی ندارد. این است که بنده معتقدم این ناکسی که این جا معین شده خیلی زیاد است اگر صلاح میدانند که حد اکثر قیمتش معین شود باید این مبلغ را باین بیآورند برای اینکه امروز ما نمیتوانیم یک میزان قطعی معین کنیم که مخارجش چیست که میزان عادلانه معین شود و باید بطور کلی نوشته شود وزارت فوائد عامه بعد از آنکه این راه آهن کشیده شد قیمت کرایه و مخارجش را معین کند و یک ناکس تعیین نماید و الا با این ترتیب که شما نوشته اید این قیمت در سال اول معمول خواهد شد و بعد هم دومرتبه درس تجدید نظر نخواهد شد و همین صورت خواهد ماند و یک تخمیل زیادی بر مردم خواهد شد
مخبر - نتیجه این پیشنهاد آقا این خواهد شد که صاحب امتیاز اختیار سرمایه خود را تا یکسال بدهد دست دیگری. صاحب امتیاز سرمایه صرف میکند آنوقت اختیار تعیین کرایه را بدهد دست دولت. آقا فرمودند کمیسیون حساب نکرده که ده کیلومتر از یک فرسخ و نیم کمتر است. عیناً این اعتراض بخود آقا وارد است که حساب نکردند. بالاخره تأسیس راه آهن در نقاطی می شود که با راه شمیران خیلی فرق دارد. انومبیل در راه شمیران روی یک جاده مسطحی حرکت میکند و هیچ خرج هم ندارد ولی برای ده کیلومتر که راه آهن میسازد ممکن است صد هزار تومان خرج کنند تا مثل جاده بشود که دولت ساخته و انومبیل روی آن حرکت میکند پس بنده عقیده ام این است که خوب است آقایان

هم موافقت فرمایند همین ترتیبی که دولت پیشنهاد کرده و کمیسیون هم موافقت کرده که برای یکسال تعیین نرخ کرایه با موافقت صاحب امتیاز و دولت معین شود بعد البته دولت در ظرف این مدت مطالعه خواهد کرد صاحب امتیاز هم مطالعه خواهد کرد اگر کمتر از این لازم بود نقلیل میدهند و اگر زیاد تر از این لازم بود البته یک حده تعدیل برای او قائل میشوند و الا اختیار را بدست دولت دادن و سلب اختیار از صاحب امتیاز کردن خوب نیست.

یک نفر از نمایندگان - یکمرتبه دیگر خوانده شود
پیشنهاد آقای بیات

(مجدداً قرائت شد)

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند
قیام فرمایند

(عده قلیبی قیام نمودند)

رئیس قبل توجه نشد. پیشنهاد آقای فهیمی
(بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده ماده ۶ را بطریق ذیل پیشنهاد میکنم.

تعیین نرخ کرایه برای حمل مسافر و مال التجاره و تغییر و تبدیل آن بین وزارت فوائد عامه و صاحب امتیاز با در نظر گرفتن مخارج مختلفه مؤسسه و منافع عادلانه صاحب امتیاز بعمل خواهد آمد.

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - بنده با طرز تدوین این لایحه مخالفم بنده عرض میکنم این انومبیل هائی که میفرمایند سی شاهی مسافر را میبرد تا پنج شش سال قبل هشت قران و یک تومان بود و در این چند ساله بواسطه رقابت این طور شده است. این راه آهن هم با این ترخی که معین شده است معلوم نیست که فایده بکند. بخصوص که بوسیله انومبیل و کشتی ها رقابت هائی با او خواهد شد و همانطور که آقای مخبر فرمودند راه آهن یک مخارج فوق العاده خواهد داشت بنابراین باید اختیار را بدست صاحب امتیاز دولت که موافقت بکند بکنند و

ببینند در ابتدا چه مخارجی خواهد داشت و سرمایه و منافع صاحب امتیاز چه خواهد بود اینها را با هم مقایسه کنند و یک ترخی معین نمایند. در ساطهای اول البته تضییقاتی نخواهد شد و نایستی در مقابل آن رقابت ها کار هائی بکنند تا بتواند کرایه را باین بی آورد و الا از روی این حسابی که ما میکنیم و این ناکس را معین کرده ایم از کجا معلوم است که ضرر نکند و بهتر این است که هر دو طرف دستشان باز باشد

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانیکه موافقت قیام فرمایند
(عده قیام نمودند)

رئیس - قعود فرمائید. قابل توجه نشد.
روحی - بنده پیشنهاد حذف کرده اجازه میفرمائید توضیح بدهم؟

رئیس - بفرمائید

روحی - عرض کنم این ماده هم برای صاحب امتیاز اسباب زحمت است و هم برای دولت. اسماً نرخ معین کردن از وظایف مجلس نیست البته بسک نظامنامه وزارت فوائد عامه برای این کار خواهد نوشت که چه ساعتی باید حرکت کند و چه قدر مسافر قبول کند و چه موقع و کجا مقر و استاسیون قرار بدهد قیمت را هم نمویسند که در سال یک مرتبه وزارت فوائد عامه با رعایت صاحب امتیاز معلوم کند نرخ ثابت معین کردن شاید برخلاف نظر صاحب امتیاز باشد این است که بنده معتقدم باید این ماده حذف شود اگر آقایان قبول میکنند حذف را که هیچ و الا فاصل ماده رأی بدهم

رئیس - رأی گرفته میشود بماده شش آقایان موافقین
قیام فرمایند

(عده قلیبی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. ماده هفتم
(شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۷ - این امتیاز هیچ نحو از انحاء باتباع و

مؤسسات خارجی انتقال داده نخواهد شد ولی صاحب امتیاز مجاز است بر طبق قوانین مملکتی شرکت سهامی با رعایت شرایط ذیل تشکیل داده و بمیزان سرمایه لازم سهام منتشر سازد

(الف) بیش از میزبان صدی سی و سه سهام منتشره باتابع خارجه فروخته نشده و در روی بقیه (۶۷ درصد) که قابل فروش بتبع داخله است باید قید شود که در صورت انتقال و فروش باتابع خارجه از درجه اعتبار ساقط است

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده موافقم

رئیس - آقای دشتی

دشتی - بنده میخواستم از وزارت فوائد عامه و ز آقای مخبر بپرسم که چرا معین کرده اند صد سی و سه سهام باتابع خارجه فروخته شود؟ بعد از این که در قسمت (ب) معین گردید که مرکز شرکت ایران است و تابع قوانین ایران خواهد بود بنا بر این چه ضرر دارد که بیشتر این سهام بسازین فروخته شود و سرمایه خارجی در این مملکت بیاید. خواستم به بنم که این چه ضرری دارد.

آقا سید یعقوب - خیلی ضرر دارد

دشتی - این يك رعی است که شمارا گرفته

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم اگر نظر آقای دشتی باشد بنده خودم در شور اول با عقیده ایشان موافق بودم و عقیده داشتم که صدی چهل و پنج را میتوانیم بخارجی ها بدهیم و پنجا و پنج مال خودمان باشد ولی این اولین لایحه است که ما نصیح میکنیم باین که بتوانیم اکیون و سهام بخارجه بدهیم همین صد سی و سه را عمل میکنیم اگر موجب ضرر نشد باز هم علاوه میکنیم و در آتیه تا چهل و پنج معین میکنیم ولی این حد را که امروز دولت معین تصدیق کرده است کافی است و خواست ایشان هم موافقت بفرمایند.

برای اتباع خود قائل میشوند تا اینکه حاضر میشوند کمپانی در مملکت تشکیل دهند پس این اندازه نباید مورد اشکال بشود خوب است آقا هم مخالفت نفرمایند

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده مخالفم از حیث این است که مدت را کم میدانم. چرا؟ برای اینکه بنده عقیده دارم هر امتیازی که داخله میخواهد باید تسهیلات بشود و تشویق بکنند و دولت هم که غیر از ملت نیست وقتی دخل ملت زیاد شد در واقع دخل دولت است. بدولت هم ضرری نميخورد که بگوئیم جبران ضرر دولت را ما بمالیات بکنیم اینجا اسباب آبادی مملکت و تشویق سازین می شود اما اگر کم گردید و سه سال قرار دادید باعث این میشود که دیگر کسی تشویق نشود که اگر من خواستم امتیازی بگیرم هزار جور اشکال تراشی بکنند بنده عقیده ام این است که سی سال بکنند بلکه هیچوقت مالیات ندهد چه رسد اینکه پنجسال را به سه سال برگردانیم ماهر اشکال تراشی که درجه نجهت يك امتیازی که بخودمان میخواهیم بدهیم میکنیم این خوب نیست بلکه عقیده ام این است که مطلقاً آزاد باشد مردم هم هر طور و هر خط صرف میکنند از آن خط حرکت میکنند هر جا صرف میکنند شط هست و از روی دره عبور میکنند لازم نیست تا خط آهن بروند انومبیل همینجور که در اینجا هست البته در آنجا هم هست بنده عقیده ام این است که باید تسهیل کرده تنها برای این شخص بلکه برای هر شخصی از داخله که امتیاز میخواهد

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - بنده هم با آقای فیروز آبادی موافقم

رئیس - آقای رفیع

رفیع - بنده آقای فیروز آبادی را تذکر میدهم مذاکراتی که سال گذشته در این مجلس فرمودند راجع بواگون شهری شکایت میکردند که چرا مدت را زیاد قرار داده اند آقا هر کس امتیاز میخواهد ما باید تمام صور را برای او معین کنیم نه اینکه بگوییم تمام مملکت محمره

را بدهیم به آقا که اگر پنجتومان نخواهد بگیرد بگیرد برای اینکه امتیاز گرفته يك مردمی نشسته اند آنجا يك آدم محترمی هم آمده و برای رفاه مردم يك امتیازی را تقاضا کرده و خود ایشان هم بهمین ترتیب متقاعد شده اند و در این مدت منافع خودشان را خواهند برد شما می بینید بنده پنججاه سال یا سی سال بدهیم او بالاخره در تمام این مدت هر مال التجاره هر چیزی که خواهند وارد کنند بدون حقوق گمرکی این نمیشود خود ایشان راضی هستند همین ترتیبی که در این لایحه نوشته شده است.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهادی رسیده است قرائت میشود

(مضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای فهیمی

بنده پیشنهاد می کنم سطر اول ماده هشت بطریق

ذیل اصلاح شود

در ظرف پنجسال اول پس از اتمام راه که در ماده

سه معین شده از تدبیر هر گونه مالیات الی آخر

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - آقای رفیع فرمودند صاحب امتیاز چون

خودشان وکیل هستند بهمین ترتیب راضی هستند البته

از نقطه نظر وکالت راضی هستند اما از نقطه نظر صاحب

امتیاز خیلی مایل هستند که ده سال باشد. اینجا در

ظاهر نوشته اند پنجسال آنوقت دو سالش را مدت معین

کرده اند برای داخل شدن بکار پس مدت سه سال است

و سه سال برای این امتیاز کافی نیست زیرا همانطوریکه

عرض شد در آنجا رقیب های متعددی دارد که نمیتواند

رقابت کند و مؤسسه خودش را برای بیندازد بعلاوه

فایده که از اینجا بدولت خواهد رسید چه خواهد بود

منتها سالی پانصد تومان بدولت برسد. این پانصد تومان

اگر دو سال در تر بدولت برسد ضرری بخزانة نخواهد

زد. بنده هم پنجسال را پیشنهاد کرده ام ولی پس از

اتمام دو سالی که در ماده سه برای تمام شدن راه معین

کرده اند آنوقت از این مالیات معاف باشد
مخبر - بنده این پیشنهاد را قبول میکنم
رئیس - رأی گرفته میشود ماده هشتم بضمیمه اصلاحی
که شد

بیات - بنده پیشنهاد میکنم بصل ماده رأی گرفته
شود.

یکی از نمایندگان - اصلاحی که مخبر قبول کرد بفرمائید
مجدداً قرائت شود

(پیشنهاد آقای فهیمی مجدداً قرائت شد)

رئیس - رأی میگیریم ماده هشتم با اصلاحی که آقای
فهیمی دادند و آقای مخبر قبول کردند آقایانیکه تصویب
میکنند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده نهم

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۹ - صاحب امتیاز باید برای محاسبات خود
دارای دفاتر قانونی منظمی باشد که در صورت احتیاج
مأمورین دولتی بتوانند بآنها مراجعه نموده و تفتیشات
مقتضیه را استهوات انجام بدهند

رئیس - آقای دشتی

دشتی - این لایحه مواد زیادی دارد که اغلب این
مواد باید جزء نظامنامه باشد ولی در قانون بنویسند که
باید شخص دفتر داشته باشد مضحك است . طبیعی است
هر بقالی و عطاری دفتر دارد . اداره راه آهن البته
دفتر دارد . علاوه براین اینها البته جزء نظامنامهها و
جزء قرارداد هائی است که وزارت فوائد عامه ترتیب
میدهد و در قانون مضحك است که شرح بدهند دفترش
چه جور باشد .

مخبر - نظر بنده وقتی که ماده هشت را داریم که
بعد از پنجسال از تاسیس راه آهن که دولت مؤسسات
صاحب امتیاز را از تادیه مالیات معاف کرده باید
مالیات بگیرد البته هرکس که مالیات میدهد عوائد مالیانه
باید معلوم باشد و اگر این ماده نباشد ممکن است صاحب

امتیاز دفتری نداشته باشد و شفاهاً بگوید عوائد آقدر
و مصارف آقدر و بهیچوجه بدولت چیزی ندهد .

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده حرفی ندارم ولی يك لغت (قانونی)
اینجا دارد و میگوید باید دفتر قانونی داشته باشد . شما
هر وقت مالیات بر عایدات وضع کردید میتوانید دفتر قانونی
در مملکت داشته باشید و الا نمیتوانید . کدام تجارخانه
شما دفتر دارد ؟ اگر قانونی هم از مجلس گذشته است کجا
اجرا شده است ؟ (مهمه بین نمایندگان) اجازه بدهید
یعنی چه ؟ هباهو ندارد . من با بیست نفر که طرف نیستم
بالفرض که بنده انتخاب کرده شما باشوید رفع اشتباه از
من نکنند بنده عرض میکنم در هیچ تجارخانه يك دفتر
قانونی نیست (بعضی از نمایندگان هست) کجا است ؟
آرروز میتوانید دفتر داشته باشید که شما از عیدت
اینها مالیات بگیرید اندا نیست يك جای مخصوص را
ما میخواهیم این طور کنیم بمورد است بنده در صورتی
موقفم و عقیده ام هم این است که اداره تجارت مکلف
کند تجار را که واقعا دفاتر منظم داشته باشند و
سرمایه و عوائدشان تماما معلوم باشد که جلوكلاه
بردارها گرفته شود باین چیزها ما باید در مملکت
کمال اهمیت را بدهیم و لا بطور اختصاص به این مورد
دادن لزومی ندارد .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - اگر چه آقای روحی در آخر
کلماتشان در واقع تصدیق کردند مقصود را برای اینکه
گفتند موافقم و نظرم این است که دولت تعقیب کند
بنده میخواهم آن جملات اولیه شان را جواب عرض
کنم شما که خودتان را در سلك متجددین میدانید در
وقع هم هستید و میگوئید مالیات بر عایدت باید داد
قدیم اول این است که قانون در مملکت بجزیران بیفتند
بجزیرات افتادن قانون به تعقیب کردن مجلس است
باین معنی که هر لایحه که در این جا آورده
می شود باید صاحب امتیاز را مکلف کنند که دفتر منظم

قانونی داشته باشد مطابق قانونی که در دوره پنجم از مجلس
شورای ملی گذشته ما باید آنرا تعقیب کنیم و حقیقه
این قدم را بر داریم که مالیاتهای زمان چنکیز را از
مملکت بر اندازیم و يك مالیات عادلانه که تمام دنیا
پسندیده اند بر قرار کنیم

رئیس - آقای دشتی

دشتی - عرض کنم دلایلی که اقامه شد بر علیه بنده
نبود برای بنده منکر لزوم دفتر نبودم عرض کردم
گنجاندن در قانون زیادی است برای اینکه طبیعی است
هر مؤسسه باید دفتر تجارنی منظمی داشته باشد و دولت
هر وقت نخواهد بتواند او را کنترل کند . بنده عرض
کردم که گنجاندن این ماده در اینجا بمورد است و
تصور میکنم که این با خود وزارت فوائد عامه است و
آهم بطور حتم معین خواهد کرد

رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - عرض کنم اگر نماینده محترم ماده قبل
مراجعه فرمایند تصدیق میکنند که این ماده اینجا
لازم است برای اینکه ما مقصودمان این نیست که آقای
روحی فرمودند . در گنجاندن این ماده مقصود این است
که ما صاحب امتیاز اجازه میدهیم شرکت تاسیس کند
شرکت ها هم البته بر طبق قوانین مملکتی باید تشکیل
شود و البته باید دفاتر منظم و مراتب داشته باشند و الا
ممكن نیست که يك قسمت از قانون را اجرا کنیم و
اینکه میفرمایند در این جا لازم نیست این صحیح است
ولی این در صورتی است که تمام قسمتها و تشکیلات
ملکیتی ما قانون را مراعات کنند اگر این ترتیب باشد
اصلا خیلی از قوانین حکم نظامنامه را دارد و باید خود
دولت ها وضع و اجرا کنند اما متأسفانه وضعیت فعلی
ملکیتی ما اینطور نیست قوانینی که ما وضع میکنیم و
رأی میدهیم باید حاوی جمیع مسائل باشد حتی کاهی اوقات
لازم است که نظامنامهها را هم خود مجلس وضع کند
تا درست اجرا شود . در اینجا هم لازم است که اقلاً
قوه مجلس شورای ملی پشت سر يك ماده قانونی باشد تا

آن ماده درست اجرا شود
رئیس - رأی گرفته میشود بنده نهم آقایانیکه تصویب
میکنند قیام فرمایند

(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دهم

(باین ترتیب خوانده شد)

ماده دهم - صاحب امتیاز می تواند لوازم تراموای
را بدون تادیه حقوق گمرکی و مالیات راه و هر گونه
عوارض دیگری وارد نماید ولی برای استفاده از این
معافیت باید صورت لوازم مذکوره را قبلاً بوزارت فوائد
عامه تقدیم دارد تا بر طبق آن دستور بعهده اداره گمرکات
صادر گردد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده موافقم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده هم موافقم

رئیس - مخالفی نیست - رأی گرفته میشود ماده دهم
چون اکثریت نیست میباشد برای بعد از تنفس

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و بعد از
نیمساعت در تحت ریاست آقای فهیمی نایب رئیس مجدداً
تشکیل گردید)

نایب رئیس - در ماده دهم مذاکرات ختم شد
باید رأی گرفته شود . آقایان موافقین قیام فرمایند

(عده زیادی قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد ماده نازدهم

(باین مضمون قرائت شد)

ماده ۱۱ - این امتیاز مانع اقدامات دولت برای
کار های راه آهن و سد سازی و نظامی نخواهد و
پس از اتمام مدت آن دولت مخیر خواهد بود

مؤسسات صاحب امتیاز را بقیمت عادلانه با تصدیق
خبره خریداری نموده و با اینکه صاحب امتیاز را مجاز
بدارد که از مؤسسات خود آزادانه و بدون قید انحصار
استفاده نماید در صورت اختیار شق ذی هر موقعی که

درات بخواهد موضوع مذکور را مجدداً نامتياز انحصاری واگذار نماید چنانچه سرویس تراموای آزاد صاحب امتیاز در آن موقع دائر باشد مشار الیه با تساوی شرایط نسبت بدیگران در اخذ حق امتیاز مقدم خواهد بود

نایب رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در اینجا يك كلمه «بود» افتاده سد سازی و نظامی نخواهد بود. كلمه (بود) افتاده و باید اصلاح شود. محض تذکر عرض کردم

نایب رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - عرضی ندارم

نایب رئیس - رأی گرفته میشود بماده یازدهم آقایان موافقین قیام فرمایند

(جمع کثیری برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد. ماده دوازدهم

(باین کیفیت خوانده شد)

هرگاه صاحب امتیاز بخواهد از اتباع خارجه مهندسين استخدام نماید باید قبلاً نظریات وزارت فوائد عامه را در قسمت تابعیت آنها جلب و بموجب ماده صریحی بقید فسخ کنترات و تعقیبات قانونی آنها را ملزم نماید که هیچ وجه در امور سیاسی و مذهبی مداخله ننموده و از قوانین و مقررات مملکتی تخلف ننمایند

نایب رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب موافقم

نایب رئیس - رأی گرفته میشود بماده دوازدهم آقایان که موافقند قیام فرمایند

(جمع قیام نمودند)

نایب رئیس - اکثریت است. ماده سیزدهم

(باین مضمون قرائت شد)

ماده ۱۳ - هرگونه اختلاف راجعه بخود این

امتیاز بین دولت و صاحب امتیاز مطابق قانون حکمیت حل و تصفیه خواهد شد

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در این جا گنجان می کنم در چاپ افتاده هر گونه اختلاف حاصله راجع بصاحب امتیاز.

كلمه «حاصله» گویا در چاپ افتاده و لازم است

نایب رئیس - اگر كلمه حاصله لازم است باید قبل

از «بن دولت» اضافه شود

آقای مخبر هم همین ترتیب موافقت میفرمایند؟

مخبر - در صورتیکه نوشته شود هرگونه اختلافات حاصله مربوطه بصاحب امتیاز یا مربوط بمواد امتیاز بنده قبول می کنم

نایب رئیس - رأی گرفته میشود بماده ۱۳ و اصلاحی که شد آقایانیکه موافقند قیام فرمایند

(جمع کثیری قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد. ماده الحاقیه قرائت می شود.

(بعبارت آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم صاحب امتیاز میتواند يك جسر متحرك بدون اخذ حق العبور در روی کارون بن دو قسمت شهر محرمه تاسیس نماید. (رفیع)

نایب رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع - عرض می کنم آقایانی که به محرمه رفته اند اطلاع دارند شهر محرمه عبارت از دو قسمت است یکی قسمت جدید و آباد شهر و يك قسمت هم قسمت سابق و مردم خیلی مایاند که از این قسمت بان قسمت بروند و عبور و مرور نمایند و برای سهولت امیدواریم خود صاحب امتیاز يك جسر متحرك در روی کارون بنا نمایند اگر بخواهند حق العبور بگیرند آن صورت دیگری دارد ولی اگر نگیرند البته بهتر خواهد بود و برای خودشان هم بهتر است. زیرا آن قسمت هائی که مجاور باراه آهن و این جسر است قهراً آباد و معمور خواهد شد و قهراً خودشان هم بیشتر استفاده خواهند برد و

اگر غیر مستقیم هم باشد باز فیده میبرند زیرا آن محل ها و نقاط آباد میشود و برحسب استفاده صاحب امتیاز خواهد بود و مردم قهراً عبور خواهند کرد و خیلی خوب است حالا اگر همین ترتیب موافقت نفرمایند ما هم موافقیم ولی اگر بخواهند حق العبور دریافت کنند آن يك مسئله دیگری است که بنده نمی توانم پیشنهاد کنم

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده نمیخواهم خدمت آقای رفیع عرض کنم که مخالفم ولی عرض می کنم که این مسئله تولید اشکال میکند برای اینکه کشتی رانی در آن تقاطع آزاد است و نا حدی دولت امتیاز این کشتی رانی را بدینگونه داده آنوقت این مسئله بکار آزادی کشتی رانی صدمه میزند مگر اینکه قید و اضافه شد بشرط اینکه مانع از کشتی رانی آنجا نشود. و الا مسئله کشتی رانی از بین خواهد رفت. غرض این است که باید جوهری باشد که راه کشتی رانی بسته نشود. و الا آزادی کشتی رانی که حالا هست یا تحت کنترل صاحب امتیاز واقع خواهد شد یا بسکلی از بین میرود وزارت فوائد عامه بقدر امکان باید حال اتباع داخله را ملاحظه کنند غرض این است طوری نشود که بواسطه این جسر آزادی کشتی رانی کارزون از بین برود

حاج آقا رضا رفیع - اجازه میفرمائید

نایب رئیس - بفرمائید

حاج آقا رضا رفیع - منظور بنده از این پیشنهاد که كلمه جسر متحرك را استعمال کردم همین بود که جسر حرکت کند و متحرك باشد و راه بدهد به کشتی ها و جلومنافع عمومی را نگردد. مقصود این است حالا اگر آقا کافی نمایند پیشنهاد بفرمائید یعنی به پیشنهاد بنده علاوه بفرمایند که تمام کشتی ها آزادانه می توانند عبور و مرور کنند این مانعی ندارد. زیرا کشتی ها در يك وقت معینی عبور و مرور می کنند و مثل تمامه دنیا يك ساعت معلومی دارد در همان وقت نمکن است جسر را بکشند. بهر حال عبور

و مرور کشتی ها در ساعت معین باید آزاد باشد نایب رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهادات.. شیروانی - آقا اجازه بدهید سایر پیشنهادات هم قرائت شود.

نایب رئیس - ماده الحاقیه است. باید قابل توجه شود. آقای روحی پیشنهاد کرده اند که بجای میتواند مکلف است نوشته شود آقای روحی

(همه قیام نمایند)

روحی - اجازه بفرمائید دو كلمه عرض کنم. زیرا این كلمه میتواند معنایش این است که ایشان اگر دلشان بخواهد اینکار را نکنند. صاحب امتیاز يك امتیازی گرفته و يك استفاده هائی هم قهراً خواهد برد و ما هم يك تسهیقات و تسهیلاتی قائل شده ایم ولی ملاحظه حال عموم را هم باید بکنیم. این عبارات و کلماتی که نوشته میشود که مثلاً آقا هر وقت دلشان خواست می توانند جسر سازند اینها تعارف است. کسی که امتیازی گرفته و استفاده میبرد و طالب نفع است. باید يك کار خیری هم بکنند و يك جسر بنا کنند و این کار برای رفاه عموم خیلی خوب است بنا بر این صاحب امتیاز باید مکلف باشد که این کار را بکند. پس خوب است ما وقت مجلس را تلف نکنیم و این قبیل تعارفات را هم نکنیم و صاحب امتیاز را مکلف کنیم که این جسر را درست کند.

مخبر - اگر خاطر آقایان باشد در دوره چهارم وقتی که لایحه امتیاز فقط شمال مطرح بود یکی از آقایان پیشنهاد کرد کمیای مکلف است در هر حلقه چاهی يك مدرسه درست کند.

در این مورد هم صاحب امتیاز در این جا نشسته و اگر بخواهیم او را مکلف کنیم باید او هم راضی باشد و الا نمکن است پیشنهاد شود که صاحب امتیاز مکلف است بخرج خودش کشتی هم راه بیندازد. آن پیشنهادی را که آقای رفیع کردند (می تواند) و در صورتی که صرفه صاحب امتیاز اقتضا کند البته خودش این کار را خواهد

کرد ولی اگر بخواهیم او را مکلف کنیم گمان نمی‌کنم عملی باشد و برای صاحب امتیاز مقدور باشد
نایب رئیس - آقای مخبر پیشنهاد آقای رفیع را قبول می‌فرمایند

مخبر - پیشنهاد کمیسیون را بنده قبول می‌کنم
جمعی از نمایندگان - همه پیشنهادات را بفرمائید بخوانند

نایب رئیس - اول باید تکلیف این پیشنهاد معلوم شود چون آقای مخبر قبول کردند
آقای روحی پیشنهاد کرده اند می‌تواند مبدل شود به مکلف است. رای می‌گیریم به قبل توجه بودن پیشنهاد آقای روحی آقایانیکه موافقت فرمایند.
(چند نفری قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب نشد. آقای آقا سید یعقوب پیشنهاد کرده اند نوشته شود بشرطی که مانع از عبور و مرور کشتی‌ها نباشد

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب
آقا سید یعقوب - بنده خواستم خاطر آقای روحی را متذکر کم که این پیشنهادی را که شما کرده اید ایشان از خدا می‌خواهند و مسأله این را درست میکنند که مردم عبور و مرور نمایند ولی خدا نکند این حرف راست باشد حالا آمدیم سر پیشنهاد خودم همان طوری که آقای رفیع تصدیق کردند که غرضشان از پیشنهاد کردن جسر مستحکک این نبوده که مانع از عبور و مرور مردم و کشتی‌ها باشد و عقیده دارند که کشتی‌ها آزادانه باید آمد و شد کنند چون نظر آقای رفیع این بود و آقای مخبر هم قبول کردند که جسر ساخته شود از این جهت بنده برای توضیح مسئله اضافه کرده‌ام بشرطی که آن جسر مانع از آزاد بودن کشتی‌ها نباشد

رفیع - بنده هم همین ترتیب موافقم
نایب رئیس - آقای موقر
موقر - عرض کم این جبری که ساخته میشود البته برای استفاده اشخاص است که از يك قسمت

رودخانه به قسمت دیگر می‌روند این اشخاصی که عبور و مرور می‌کنند دو قسمتند يك قسمت اشخاصی هستند که برای استفاده از راه آهنی که ساخته می‌شود عبور می‌کنند یعنی می‌خواهند از محرمه بوسیله راه آهن به عبادان بروند البته این قسمت اشخاص باید مجانی و بدون تادیبه حقیقی از این جسر عبور کنند ولی قسمت دیگری هستند که خیال مسافرت ندارند و بدون جهت و سبب فقط برای تفریح و میل شخصی می‌خواهند روزی ده دفعه از این جسر عبور کنند این قسم اشخاص دلیل ندارد مجانی ایاب و هاب کنند برای اینکه روزی چند مرتبه فقط برای تفریح می‌خواهند عبور کنند و يك مرتبه رفتن را نباید مجانی قرار داد و باید حق عبور بدهند و اگر بخواهیم قائل شویم هر کسی که عبور می‌کند مجانی باشد آنوقت همه مردم بیکار روزی ده بیست مرتبه می‌خواهند از جسر بروند و بیایند آنوقت نوبت به مسافرت راه آهن نمیرسد پس باید برای اشخاصی که خیال مسافرت با راه آهن را دارند مجانی باشد ولی برای اشخاص بیکار و متفرقه غیر مجانی

نایب رئیس - رای می‌گیریم.
بگنفر از نمایندگان - مخالفین باید حرف بزنند
نایب رئیس - مواد الحاقیه و اصلاحاتی که در شور دوم پیشنهاد میشود فقط پیشنهاد کننده توضیح میدهد و يك نفر از اعضای کمیسیون جواب میدهد حالا کمیسیون قبول کرده است

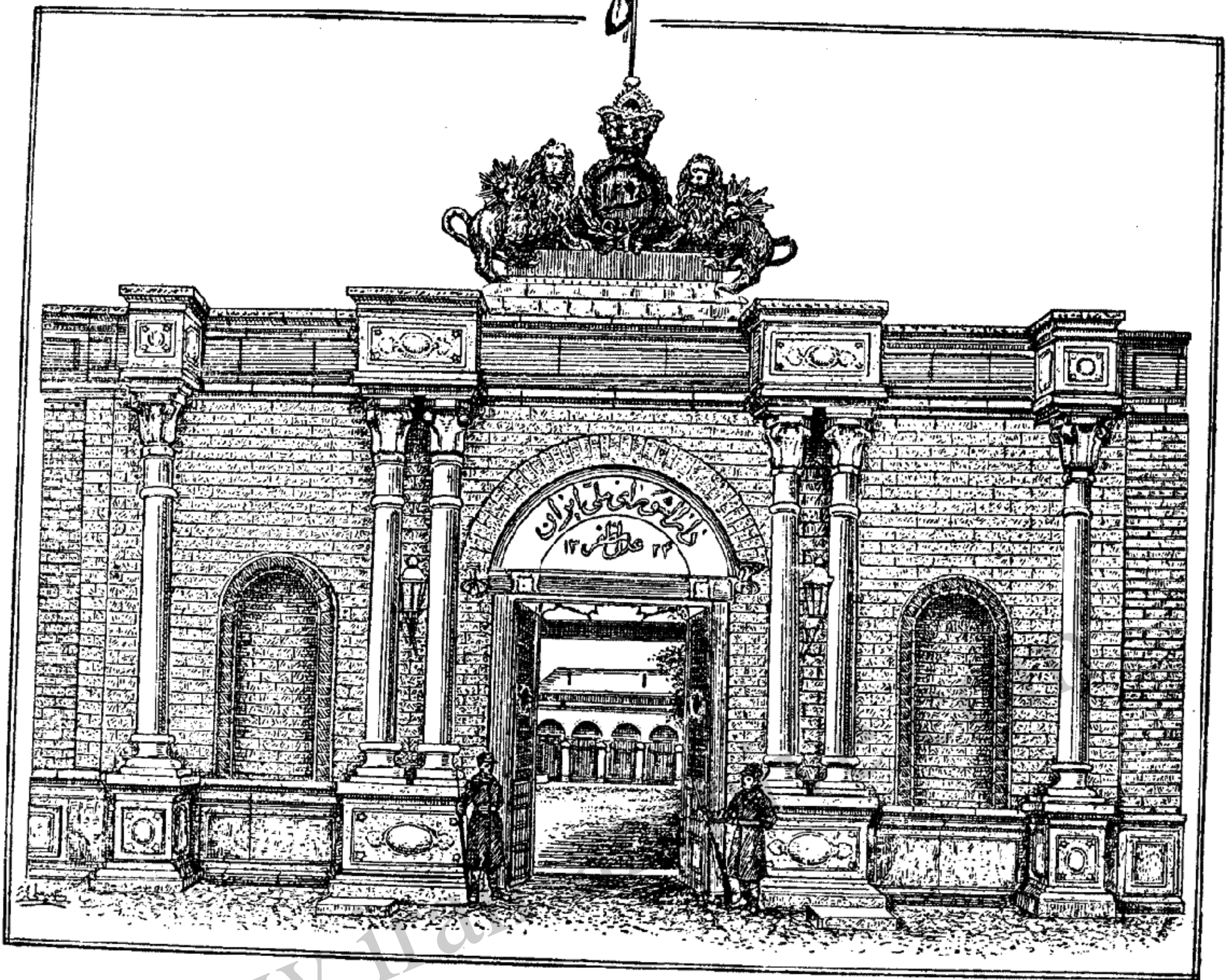
مدرس - ماده الحاقیه ربطی به پیشنهاد ندارد
نایب رئیس - چون مخیر کمیسیون قبول کرده ناید برای گرفت. آقای شریعت زاده اصلاحی راجع به ماده الحاقیه پیشنهاد کرده اند. اصلاح ماده الحاقیه قرائت میشود (باین ترتیب خوانده شد)

هرگاه دولت اعطای اجازه ساختمان جسر متحرک را در دو ساحل محرمه لازم بداند صاحب امتیاز در صورت تساوی شرایط مقدم خواهد بود.
نایب رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده این پیشنهاد را کردم برای این که نظری در این باب داشتم و لازم بود بعرض مجلس برسام بنظر بنده صاحب امتیاز بدون غرضی عاقلانه نیاید جبری بنا کند. البته يك نظر هائی در کار دارد و کلیه آن نظرها تماس دارد با حقوق ساکنین دو طرف ساحل و همچنین باز تماس دارد با حقوق کسانی که از این جسر عبور و مرور می‌کنند و این مسئله اساساً قابل مطالعه و ملاحظه است و باید صاحب امتیاز برود به وزارت فوائد عامه و توضیحات خودش را بدهد و مطالعات کند اگر دولت صلاح دانست آنوقت با تطبیق کردن این نظریات با مصالح عمومی مملکت و مردم يك امتیاز جدیدی خواهد داد و در واقع این امتیاز جدید ضمیمه همین امتیاز خواهد بود. از این جهت بنده این پیشنهاد را عرض کردم که هم رضایت خاطر صاحب امتیاز بعمل آید و هم اگر نظریاتی دارند و با وزارت فوائد عامه قبلاحل کنند پس از توافق اگر داور طلبی پیدا شد در صورت

تساوی شرایط البته ایشان مقدم هستند
مخبر - قبل از اینکه این ماده الحاقیه را پیشنهاد بفرمایند بنده با آقای معاون وزارت فوائد عامه مذاکره کردم و نظریه ایشان را خواستم که آیا چنین ماده الحاقیه را قبول می‌کنند یا خیر. ایشان گفتند شما قبول کنید ما هم يك کاری می‌کنیم ولی فعلاً عدول کردند از این جهت استدعا می‌کنم این ماده به کمیسیون ارجاع شود تا در کمیسیون مطالعات لازمه شود

نایب رئیس - ماده آخر هم می‌ماند برای بعد عجالاً اگر آقایان اجازه می‌فرمایند جلسه را ختم می‌کنیم (جمعی از نمایندگان - صحیح است) لایحه است از طرف اداره مباشرت برای استخدام يك نفر متخصص کاغذ سازی پیشنهاد شده و با اداره محاسبات فرستاده میشود خواهش می‌کنم اداره محاسبات و کمیسیون های مربوطه در این امر تسریع و زودتر اقدام فرمایند
(جلسه مقارن ظهر ختم شد)

دوره ششم تقویمیه

مذاکرات مجلس

شماره

۲۲۰

جلسه

۲۵۶

تاریخ تأسیس آذر

۱۳۰۵

یکشنبه ۲۷

خرداد ماه ۱۳۰۷

مطابق ۲۸ ذیحجه

۱۳۴۶

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خواهد بود

پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود.

مطبعة مجلس

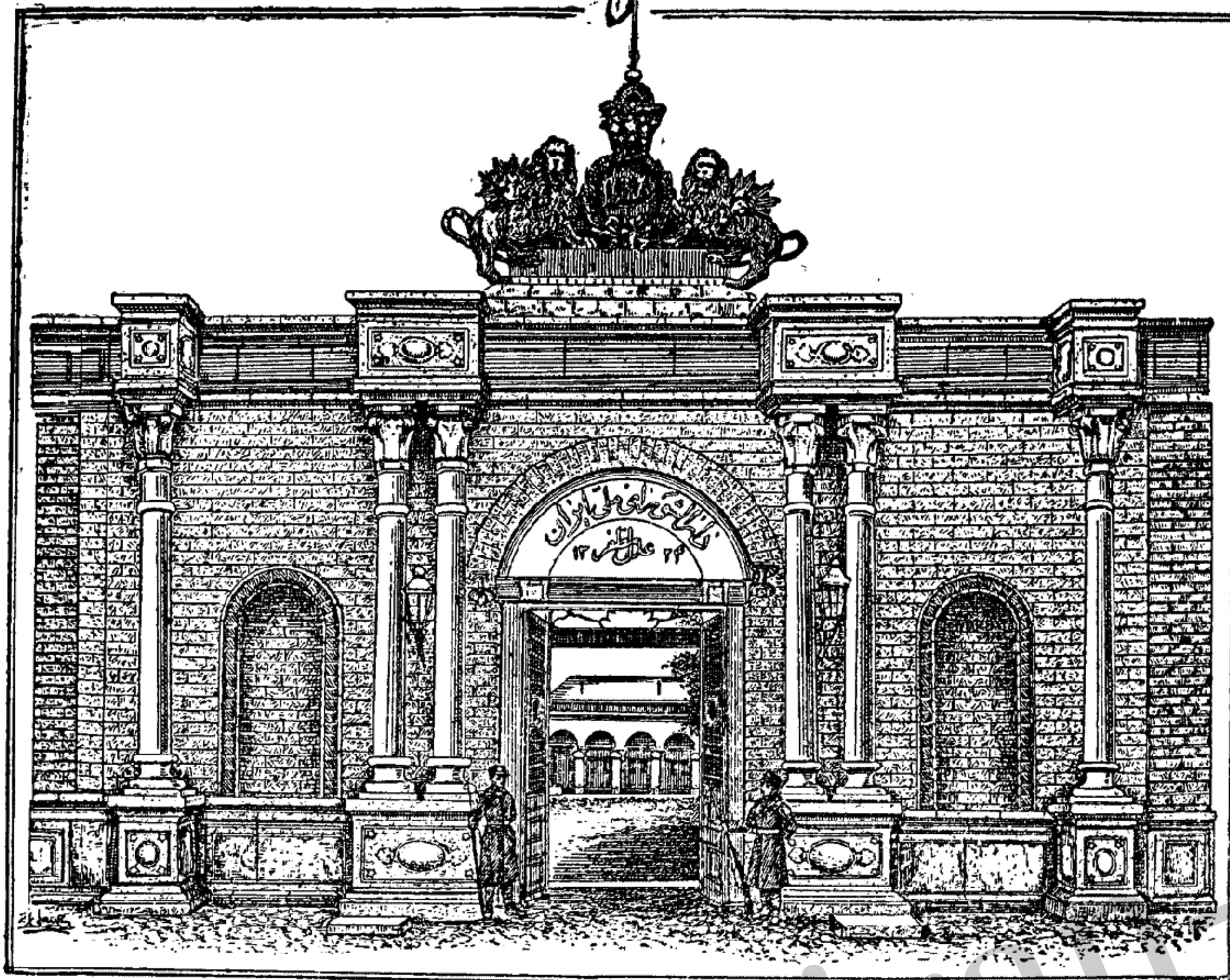
قیمه اشتراك

داخله ایران سالیانه ده تومان

خارج « دوازده تومان

قیمه تک شماره

یک قران

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس يك شنبه ۲۷ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۸ ذیحجه ۱۳۴۶

جلسه ۲۵۵

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر برباست آقای پرنیا تشکیل گردید)
 (و صورت مجلس روز پنجشنبه ۲۴ خرداد ماه را آقای دولت شاهی قرائت نمود)

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقاباز: جمشیدی - آیه الله زاده خراسانی - دکتر طهری - نگهبان - ضیاء - میرنماز - حیدری مگری - میرزا محمد نقی طباطبائی - امیر تیمور کلایلی - محمدتقی

شماره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	نصوب مرخصی آقایان محمد آخوند و حسین آقامان و احتشام زاده	۴۶۲۰	۴۶۲۱
۲	قرائت خبر کمیسیون داخله راجع به نماینده کلدانی ها و مذاکره در اطراف آن و خروج آن از دستور	۴۶۲۲	۴۶۲۵

خان اسعد - اسکندر خان مقدم - نوخت - افسر -
آقا زاده سبزواری - آشتیانی - ثقة الاسلامی - جهان
شاهی - لبقوان - اسکندری - ملک آرائی - سلطان
محمدخان عامری - میرزا عبدالحسین کرمانی - ابراهیمی -
مولوی -

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: عراقی - اسدی - ذوالقدر - اعظمی -
باسائی - قوام شبرازی - مهدوی - عباس میرزا - حاج
حسن آقا ملک - محمد ولی میرزا - فرشی - عدل -
میرزا حسن خان ونوق - حاج غلامحسین ملک -
تقی زاده -

درآمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان: زوار - نجومی - فرمند - افخمی -
معتضد استرآبادی -

درآمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان: جلائی - شریعت زاده - دکتر مصدق
رئیس - آقای رفیع

رفیع - در جزو غائبین بی اجازه شنیدم آقای
عراقی را نوشته بودند واقعه که برای ایشان رخ داده
بود همه آقایان میدانستند و بالاخره وقوع این واقعه
خودش اجازه بوده است

رئیس - آقای باسائی

باسائی - بنده هم استعجازه کرده بودم لکن غائب
بی اجازه نوشته شده است

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده راجع صورت مجلس دو نظر
داشتم یکی اینکه نوشته شده بنده ماده الحاقیه پیشنهاد
کرده بودم بنده ماده الحاقیه پیشنهاد نکرده ام یک
پیشنهادی دابر باصلاح ماده الحاقیه پیشنهاد کردم . یکی
هم بنده را در آمده بی اجازه نوشته بودند در صورتیکه
بنده استعجازه کرده بودم

رئیس - قسمت اول اصلاح میشود قسمت دوم هم
مربوط به کمیسیون است دیگر صورت مجلس اعتراضی

ندارد ؟

(گفتند - خیر)

رئیس - صورت مجلس با این اصلاح تصویب شد .
خبر کمیسیون عرایض قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

نماینده محترم آقای محمد آخوند برای لزوم حرکت
خود بصحرای تراکه از دهم تیر الی ۲۳ مرداد که
چهل و سه روز باشد اجازه مرخصی تقاضا نموده کمیسیون
با تقاضای ایشان موافق اینک خبر آرا تقدیم مجلس مقدس
می نماید

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بنده همچو ملتفت شدم که این مدتی را
که قرار داده اند یک روز ایشان طلبکار میشوند بعد از
ختم مجلس خوبست دقت بکنند اگر اینطور است اصلاح
بکنند که اقلاطبکار نشود

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

فیروز آبادی - بنده نظر باینکه مجلس رو به خانه
است اگر بنا باشد چند نفر دیگر از آقایان شریف ببرند
و مجلس اجازه بدهد ممکن است مجلس از اکثریت
بیفتند و اگر هم اکثریت باشد عده که در مرکز هستند
شاید چند نفر غیبت کنند و بواسطه ضرورت با بعضی
پیش آمدها غیبت کنند آنوقت مجلس بحال تعطیل خواهد
افتاد و بعضی کارها در آخر مجلس باید بگذرد آن کار
ها هم خواهد ماند مجلس هم از اکثریت می افتد بنده
باین ملاحظه عقیده ندارم که هیچ اجازه داده شود

مخبر - نماینده محترم را به نابالوئی که در جلو چشم
ایشان است متوجه میکنم عده حاضر در مرکز نود و
چهار نفر و ۶ نفر برای مذاکره و هفتاد و دو نفر برای اخذ رأی
و آقای محمد آخوند هم در این دوره هیچ استفاده نکرده اند

مگر وقتی که مجلس تعطیل بوده که همه استفاده
کرده اند بعلاوه یک پیش آمدهائی برای ایشان شده
است که مجبورند آنجا باشند کمیسیون این مطالب را
مطالعه کرده و پس از آن تقاضای ایشان را قبول کرده
و مرخصی ایشان را لازم دانست

رئیس - رأی میگیریم به مرخصی آقای محمد آخوند آقایانی
که تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد . خبر دیگر

(بشرح ذیل قرائت شد)

نماینده محترم آقای احتشام زاده از تاریخ دهم خرداد
ماه الی ۱۸ تقاضای مرخصی نموده کمیسیون با مرخصی
ایشان موافق و اینک خبر آرا تقدیم می نماید

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - چون میدانم آری ندارد عرضی ندارم
رئیس - رأی میگیریم به این خبر آقایانی که تصویب
میکنند قیام فرمایند

(عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد

(خبر دیگر بشرح ذیل خوانده شد)

نماینده محترم آقای حسین آقایان از تاریخ ۱۴ فروردین
الی دهم اردی بهشت تقاضای مرخصی نموده کمیسیون هم
با تقاضای ایشان موافق خبر آرا تقدیم مجلس می نماید

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - عرض میشود این مرخصی گذشته
است . گذشته ها را بنده اصلا عقیده ندارم آقایان
اجازه نخواهند و یک حقوق بگیرند باین ملاحظه بنده
با این اجازه هائی که بعد از گذشته است مخالفم زیرا
نتیجه بحال مجلس ندارد و یک ضریبی بحال مات دارد

باین جهت بنده مخالفم

مخبر - آقای فیروز آبادی چیز غریبی میفرمایند .
فرمودند حق ندارند اجازه بگیرند چرا ؟
فیروز آبادی - خوب کار نمی کنند حق ندارند حقوق
بگیرند .

مخبر - آقا يك نظامنامه در اینجا هست و يك مسؤولیتی
است مطابق نظامنامه باید عذر موجه داشته باشند
ایشان هم ناخوش بوده اند نمیتوانستند بیایند . مطاق
تصدیقیکه دکتر علائی داده اند ایشان مریض بوده اند
رئیس - رأی میگیریم باین خبر آقایانیکه تصویب
میکنند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

معاون وزارت داخله - لایحه ایست از طرف دولت
تهیه شده است برای جبران کسر حقوق والی آذربایجان
رئیس - چند فقره پیشنهاد راجع بدستور رسیده
است .

(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای ملک مدنی

پیشنهاد میبایم خبر کمیسیون فوئد عامه راجع به
لایحه چراغ برق جزء دستور شود
پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

پیشنهاد میکنم بعد از لایحه امتداد راه آهن بین
عبادان و خمرد لایحه سد رودخانه نیشاور مطرح شود
رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - عرض کنم کمیسیون خبر شور نانی این
لایحه را داده است يك لایحه مفیدی هم هست اغلب آقایان
هم موافقت دارند باین جهت بنده پیشنهاد کردم مطرح
شود چون وقت زیادی هم لازم ندارد و لایحه مفیدی است
باید از مجلس بگذرد

رئیس - مخالفی دارد ؟ آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده اساسا با چراغ برق مخالف نیستم
و آرزوم این است که انشاء الله مملکت همه چیزش خوب

باشد اما چیزی که هست با امتیاز و اختصاص آن مخالف هستم چون مخالف هستم اصلاً عقیده ندارم جزء دستور شود رئیس - حالا موقعتش نیست اگر مخالفید وقتی که مطرح شد بفرمائید رای میگیریم به پیشنهاد آقای ملک مدنی آفابانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد این خبر بتصویب کمیسیون جدید رسیده است آقای آقا سید یعقوب آقا سید یعقوب - همین است که مقام ریاست فرمودند در کمیسیون جدید تصویب نشده است پس خوب است اجازه بفرمائید آن چیزی که بنده پیشنهاد کردم که لایحه اش هم حضرات سد رود خانه نیشابور که همه موافقت و در این کمیسیون هم گذشته است مطرح شود این لایحه باشد تا عصری در کمیسیون نگاه کنیم تجدید نظر کنیم

رئیس - آنها مراجعه شده است بدو کمیسیون فواید عامه و قوانین مالیه از کمیسیون قوانین مالیه خبرش رسیده است پیشنهاد آقای دادگر (شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم لایحه وکیل کلدانی ها مطرح شود رئیس - مخالفی ندارد؟

کازرونی - اجازه می فرمائید رئیس - اگر مخالفید بگذارید توضیح بدهند بعد بفرمائید آقای دادگر

دادگر - عرض کنم که اگر تمام کارهای لازم و مفید در پیش باشد این قضیه به هیچیک از آنها تصادم ندارد بعقبه بنده این يك قضیه کوچکی است که بالاخره نفع آن عاید يك جماعتی است که بایستی از منافع این مملکت ذی سهم باشند که باین مملکت تعلق داشته باشند و بالاخره يك وسائل در دستشان باشد بنظر بنده این يك کاری است لازم و خیلی هم وقت لازم ندارد رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بنده اصولاً مخالف نیستم لکن گمان میکنم مدت اعطای این حق برای دوره آتی گذشته باشد . . . بعضی از نمایندگان - (بطور همهمه) چرا؟ کازرونی - حالا دلیلش را هم عرض میکنم بکفداری اجازه بفرمائید. نظیر این قضیه در دوره چهارم اتفاق افتاد. در این موضوع هم خیلی مذاکره شد که در موقعی که این قضیه در جریان است یعنی انتخابات اگر بخواهند يك حق فوق العاده بدهند مورد ندارد و این مسئله خیلی هم طول کشید. حالا این بسته بنظر حضرت رئیس است. اگر چنانچه موقعتش مقتضی باشد بنده هم البته موافقم و حرفی ندارم

(دو فقره خبر از کمیسیون داخله قدیم و جدید بشرح ذیل قرائت شد) ماده واحده - مجلس شورای ملی تصویب میکند که کلدانیان و آشوریان اتباع ایران يك نفر نماینده برای عضویت مجلس شورای ملی مطابق مقررات قانون انتخابات تعیین نمایند

کمیسیون داخله خبر کمیسیون داخله سابق را در باب حق انتخاب بکنفر نماینده برای کلدانیان ابران مطرح نموده پس از مذاکره در اطراف وضعیت کلدانیان و لزوم تصدیق این حق برای آنها خبر سابق را تأیید و تقاضای تصویب آنرا مینماید

رئیس - آقای آقا سید یعقوب آقا سید یعقوب - این شرحی را که بنده عرض میکنم گمان میکنم نمایندگان مازندران و کرمان و فارس و خوزستان و کردستان تماماً شریک این مظلومیت هستند در دوره دوم دست در حیزب در این جا غلبه پیدا کرده بود يك حزب مرکز که ملیون طهران بودند و یکی هم جمعیت آذربایجان که آمدند و نشستند مثل اینکه وکالت باید منحصراً به آذربایجان و طهران باشد مابین خودشان قسمت کردند برای مرکز هفده نفر برای آذربایجان بیست و دو نفر به مابقی چیزی ندادند مثلاً برای کرمان و بلوچستان هفت نفر وکیل دادند

مازندران که از گلوگاه که اول مازندران است شروع میشود و به رمك که آخرش باشد ختم میشود این ایالت به این معظمی را پنج تا وکیل دادند اما آمدند برای آذربایجان بیست و دو وکیل قرار گذاشتند برای اصفهان پنج نفر وکیل قرار دادند خوزستان با آن وسعت را چهار تا وکیل دادند کرمانشاهان بآن بزرگی را چهار وکیل قرار دادند آنوقت هفده نفر وکیل برای طهران و بیست و دو نفر وکیل برای آذربایجان قرار گذاشتند حالا بنده در آن قسمت عرضی ندارم برای اینکه ما می گفتیم که طهران مرکز است آذربایجان هم دست راست است ولی دست چپ را هم باید نگاهداشت اعضاء دیگر هم باید حق داشته باشند ولی آنها نکلی آمدند و حق اینها را از بین بردند آن مسئله که می گفتیم آذربایجان و مرکز برای مشروطیت زحمت کشیدند صحیح است ولی چون زحمت کشیده اند همه باید برای آنها باشد؟ دیگران زحمت نکشیدند؟ بنده نمیخواهم حالا تاریخ انقلاب را بیان کنم

طباطبائی دبیا - آزادی را آذربایجانها گرفتند آقا سید یعقوب - من شرح انقلاب را نمیخواهم بیان کنم اگر زحمت اصفهان و گیلان نبود آنوقت معلوم میشد نمیخواهم بیان کنم نوزده هزار تا قشون داشتند و از شهر تبریز بیرون نیامدند (همهمه نمایندگان - زنگ رئیس)

طباطبائی دبیا - خیر این طور نیست آنها یکسال در مقابل استبداد جنگ کردند

آقا سید یعقوب - من نمیخواهم این چیزها را بیان کنم بنده و شما همه یکی هستیم در این جا نظر بنده این است حالا که آمدند در دوره دوم این کار را کردند و این بی عدالتی واقع شد که يك کرمان، يك ایالت باین بزرگی هفت نفر وکیل داشته باشد یا بلوچستان اصفهان پنج وکیل داشته باشد مازندران پنج وکیل داشته باشد فارس به این مهمی سیزده وکیل در این موقع رفع این بی عدالتی را بکنید برای آذربایجان بیست و دو نفر

وکیل قرار گذاشته اند و این بکنفر وکیل کلدانیها هم به آنجا اضافه میشود پس فریاد است که آنها در تمام فضا با اکثریت دارند و هیچ کاری را نمیتوانیم از پیش ببریم . . .

(همهمه نمایندگان - صدای زنگ رئیس) آقا سید یعقوب - اجازه بفرمائید. بنده این جا بزرگ شده ام سیاست را خوب میفهمم . . .

کی استون - چه سیاسی را میفهمی؟ آذربایجان باین مملکت خدمت کرده است. زوار - از برکت خدمت آذربایجان است که تو این جا حرف میزنی. مدرس - آقای آقا سید یعقوب چرا سر بی صاحب میتراشی، کو آزادی؟

آقا سید یعقوب - عرض میکنم اگر بنا باشد که حقوق تمام ایرانیها تعدیل بشود باید حقوق تمام اهالی ایالات و ولایات را هم تعدیل کنیم. بنده قبول دارم برای آذربایجان بیست و دو نفر باشد برای مرکز هفده نفر و مخالفی ندارم ولی برای فارس و خراسان و کرمان که ایالت است و برای ولایات درجه اول مثل مازندران و کرمانشاه و خوزستان هم بردارید پیشنهاد کنید، بنده نظر دارم که صد و بیست نفر وکیل برای ایران کم است و اگر بخواهید زیاد کنید موافقم ولی باید بنحو عدالت و مساوات نگاه کنیم. آذربایجان بقدر خودش برده است، مرکز هم بقدر خودش برده است. برای جاهای دیگر که کم دادند در این جا بردارید پیشنهاد کنید بنده هم کاملاً موافقم. بنده نه اینکه بخواهم يك آزادی نسبت به آذربایجان بگیرم و نه اینکه منصفی نسبت به يك ایالت یا ولایت بخواهم قائل شوم، بنده مظلومیت جاهای دیگر را عرض میکنم بنده منظورم این است حالا که يك وکیل به این عنوان برای آذربایجان زیاد میشود و بیست و سه تا میشود برای سایر جاها هم پیشنهاد کنید و زیاد کنید برای کرمان و استرآباد و مازندران به این بزرگی هم زیاد کنید بنده

مقصود مظلومیت جاهای دیگر است و تا وقتی که وکلای آنها را زیاد نکرده اید بنده مخالفم که به يك جا يك وكيل زيادى بدهيم و جاهای دیگر حقشان ادا نشده باشد تمام ايران را ملاحظه بفرمائيد و بيك ترتيب اضافه كنيد بيني وبين الله در دوره چهارم نسبت به همه جا عدالت نشد و يك ترتيبى در اين قانون انتخابات داده شد كه غالب جاهاز حقوق خودشان محروم ماندند بنده ميگويم كه نسبت به عدد افراد بيائيد و وكيل معين كنيد صد هزار نفر يك وكيل بدهد؟ بدهد اصفهان چه قدر جمعيت دارد هر صد هزار نفر يك وكيل بدهد فارس چه قدر جمعيت دارد به نسبت خودش و وكيل بدهد خراسان همينطور باز بنده يك قدرى تنزل ميكنم و ميگويم صد هزار نفر نباشد پنجاه هزار نفر قرار دهيد و هر پنجاه هزار نفر يك وكيل بدهد مركز را هم ميگوئيد استثناء كنيم خيلى خوب ولى جاهای دیگر را بعد از افرادى كه هست نسبت به آن افراد بايد وكيل بدهد والا يك جائي بيست و سه نفر و وكيل بدهد و يك جائي هفت تا و وكيل بدهد آنوقت چگونه ما مى توانيم قانون دموكراسى و عدالت را بسط بدهيم اگر آقاى دادتر پيشنهاده مى كنند كه براي جاهای دیگر هم زياد كنند بنده موافقت ميكنم والا اگر منحصر در اين جا باشد كه يك نفر اضافه كنند بنده اين اعتراض را دارم و اين هم ادله ام بود كه عرض كردم.

احتشام زاده مخبر كميسيون داخله -- بنده قبل از اينكه فرمايشات نماينده محترم را جواب عرض كم و داخل در اصل موضوع بشوم خدمتشان عرض ميكنم كه از آقاى آقا سيد يعقوب كه خودشان پيشقدم آزادى بودند هيچ مناسب نبود نسبت بايالاتى كه براي آزادى ايران زحمت كشيده اند يك فرمايشاتى بفرمايند كه بعضى ها تصور كنند مقصودشان تعرض بوده است در صورتيكه بنده قطع دارم مقصود ايشان اين نبوده است البته ايشان زحمت وفداكارهائى را كه ابالات ايران در راه آزادي كشيده اند هميشه در نظر دارند و ما هم هميشه بايد قدر داني كنيم و

البته آزادي ايران يك امرى نبوده است كه مخصوص بيك نقطه ايران باشد تمام اهالى ايران براي گرفتن اين حق زحمت كشيده اند و حق دارند منتهى بعضى ها جلوز بودند بعضى ها دورتر بوده اند و وسيله نداشتند اند كه بيشتر براي احقاق حق خودشان عمل كنند. در هر صورت بنده تصور نمى كنم كه نماينده محترم مقصودشان تعرض بوده است ولى در اصل موضوع كه راجع بنماينده كلدانيان باشد بنده خاطر محترم آقا را تذكر ميدهم كه وضعيت كلدانيها يك وضعيت خاصى است كه قابل مقايسه با ساير نقاط نيست اولاً اين نماينده براي محل نيست براي يك جمعيتى است كه از حيث زبان و مذهب با ساير ملل متنوعه ايران تباین دارند علاوه ما نخواستيم بگوئيم ساير نقاطى كه وكيل كم دارند محروم از اين حق ميشوند بايد وكيل آنها زيادتر بشود البته خيلى از نقاط ايران هست همانطوري كه فرموديد مثل اصفهان - كرمان و بلوچستان مازندران - استراباد كه وكيل شان كم است و حقيقتاً به تناسب و موقعيت شان عده نمايندگان شان غيركافي است و اين قضيه يك قضيه نيست كه بى سابقه باشد چندين مرتبه اين مسئله در مجلس شوراي ملي مطرح شد و براي يك اشكالي كه در كار بود اين قضيه همينطور مسكوت ماند و اميدواريم آن اشكال هم رفع شود و در اولين موقع امكان اين حق بولائاتى كه وكيل كم دارند داده شود.

كازروني - آن اشكال چه بود؟

احتشام زاده - آن اشكال اين بود كه چون هنوز بطور قطع جمعيت مملكت ايران معين نشده و از روى حدسيات و تقريبيات و تخمين نميشود جمعيت را معين كرد و به تناسب آن براي ولايات نماينده تعيين نمود شايد زيادتر باشد شايد كمتر باشد ولى وقتى كه احصائيه صحيح دست آمد آنوقت از روى عدد و رقم صحيح ميشود گفت كه فرضاً اصفهان فلاقدر جمعيت دارد و هر صد هزار نفر يا پنجاه هزار نفر يك نفر نماينده بايد داد و بان انتظار دولت خيال دارد بس از اينكه صورت جمعيت تحقيقي ولايات و ابالات ايران معين شد آنوقت بيابند و به نسبت جمعيت

براي تمام نقاط ايران نماينده تعيين كنند و تجدیدنظري در جدول انتخابات از طرف مجلس شوراي ملي بشود و حق ولايات را بدهند و البته امروز اگر چنانچه ما بيائيم و حق كلدانيها را رأى بدهيم بهشان بدهند اين هيچ دليل نيست كه اصفهان حق ندارد البته اصفهان هم حق دارد و وقتى كه جمعيتش مشخص شد حق آنها را هم مى دهند همينطور كرمان و بلوچستان و استراباد و ساير نقاط و البته آقا براي اينكه حق ديگري را وصول كنند نبايد مخالفت كنند باينكه يك دسته ديگري بحق خودشان رسند. اول هم عرض كردم وضعيت كلدانيان يك شكل خاصى است كه قابل مقايسه نيست با سايرين تمام ملل متنوعه ما قابل شديم كه يك نماينده مخصوص داشته باشند ولى كلدانيها كه يك جمعيت هستند ايراني ولى زبانشان و مذهب شان فرق دارد با ارامنه عده جمعيت شان هم شايد از ارامنه آذربايجان بيشتر با مساوى باشد و هنوز نماينده در مجلس شوراي ملي ندارند و اين قضيه هم چندين مرتبه سابقه داشته است دولت هم چندين مرتبه اين لايحه را آورده است و كميسيونهاي مختلفه چندين مرتبه رسيدگي كرده اند منتهى بواسطه نبودن فرصت اين حق تصويب نشده است حالا در اين موقع كه فرصت پديد آمده است و بر حسب پيشنهاده نماينده محترم آقاى دادگر اين قضيه مطرح شده است بنده خيالى ميكنم با اين موضوع كه حقيقتاً همه آقاى نمايندگان هم علاقه دارند كه اين جمعيت نماينده مخصوصي داشته باشند ايشان هم خوب است موافقت بفرمايند كه وكيل آنها هم در مجلس باشد و با آقاى محترم در دوره ديگر اين اين جا كار كنند

آقا سيد يعقوب -- دوره ديگر كه حق ندارد يكماه بيشتر يا خر دوره نماينده است

رئيس -- پيشنهاده آقاى اعتبار قرائت ميشود (اين قسم قرائت شد)

بنده پيشنهاده ميكنم كه اين لايحه از دستور امروز خارج شود.

اعتبار -- قضيه نماينده كلدانيان و قضيه اصلاح جدول انتخابات و تعيين عده نمايندگان و كسر نقصان نمايندگان ولايات يك قضيه است كه سابقه دارد و در دوره پنجم هم بنده خوب در نظر دارم كه آقاى بهار كه مخبر كميسيون انتخابات بودند يك پيشنهاده كردند و يك صورتنسى هم دادند اگر آقاى اعتبار بخواهند آن صورت را تصويب كنند يا مطالعه كنند ممكن است اين لايحه را از دستور امروز خارج كنند تا برويم در خارج رفع اين اشكالات را بكنيم و مطالب را حل كنيم بعد ما برويم در مجلس كه اين صحبت ها و اين مخالفت ها نشود و الا موضوع اينكه كجا كم دارد و كجا زياد دارد امروز در سر اين لايحه هيچ موضوع ندارد. در هر صورت حالا كه آقاى اعتبار اين نظرها را دارند بنده پيشنهاده كردم از دستور خارج شود برويم در خارج قضيه را حل كنيم

رئيس - آقاى روحى

روحى - بنده با فرمايش آقا مخالفم. يك اقليتي در مملكت هست كه حق دارد مثل ساير اتباع ايران در جريانات دخالت كند. ما هم كه وكيل كرمان هستيم ميخواهيم صحبت كنيم كه يك جائي كه سبب فرسنگ طول دارد و دو ميليون و نيم جمعيت چرا بايد هفت نفر وكيل داشته باشد بالاخره در لوائح بايد موافق و مخالف صحبت كنند آقاى اعتبار انقدر متوقعند كه يك كلمه هم صحبت نشود و به نماينده آشورها و كلدانيها راى داده شود بگذاريد آقا موافق و مخالف يكى بعد از ديگري حرف بزنند و اگر امروز هم تمام نشد روز ديگر در اين باب مذاكره ميشود و بالاخره بايد يك روزي حقوق اتباع داخله معلوم شود بنده با خروج از دستور مخالفم بعلاوه انصاف نيست كه يك اقليتي از حق خودشان محروم بمانند.

رئيس - رأى گرفته ميشود به خروج اين لايحه از دستور آقاى بهار كه موافقت قيام فرمايند.

(اغلب برخاستند)

رئيس -- اكثريت است پيشنهاده آقاى رفيع

(بشرح آتی خوانده شد)

پیشنهاد میکنم لایحه جنگل خبر کمیسیون فواید عامه مطرح شود

رئیس -- آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع -- آقایان اطلاع دارند که از دوره پنجم و ششم در باب تصویب نامه که در باره جنگل صادر شده بود و بالاخره ما مجبور شدیم از مجلس تقاضا کردیم که آن تصویب نامه ملغی شود بر حسب همان تصویب نامه اوضاع جنگلی مازندران و گیلان مختل ماند بالاخره مالکیت مردم باید محرز شود بالاخره يك پیشنهادی شد و وزارت فواید عامه يك لایحه تنظیم کرده و آن لایحه به کمیسیون فواید عامه آمد و بنظر آقایان هم رسید و خبری هم تنظیم شده و آمده است به مجلس شورای ملی اخیراً هم تذکرات متعددی رسیده است و استدعا کرده اند که تکلیف آنها معلوم شود زیرا همانطور که بریدن اشجار ممنوع است همینطور هم اگر براند خیلی اشجار بی مصرف میشود و باید در يك فصل معینی بریده شود و البته باید تحت يك تنظیماتی باشد و آقایان مخالفین با این منظور هم بالاخره در موقعیکه طرح میشود با دادن پیشنهادها میتوانند نظریات خودشانرا به عرض مجلس برسانند این است که بنده استدعا کردم اگر آقایان موافقت فرمایند جزء دستور شود و هر کدام از آقایان نظریاتی دارند فرمایند.

رئیس -- آقای شریعت زاده

شریعت زاده -- بنده موافقم

رئیس -- آقای دشتی

دشتی -- عرض کنم قضیه جنگلها چون تماس هم دارد با بعضی از سیاست های دیگر مثل يك ممهائی شده است. اگر خاطر آقایان باشد در موضوع همین جنگل

(بکساعت قبل از ظهر مجلس ختم شد)

ها ارسال يك اقداماتی شد که جلوگیری شدید شد و در نتیجه آن جلوگیری و در نتیجه آن اقدامات يك لایحه وزارت فواید عامه به مجلس آورده است و آن لایحه را هیچ يك از ما مطالعه نکرده ایم که به بنیم آن نظریات درش مندرج هست یا نه این است که بنده استدعا می کنم جزء دستور جلسه آتی یا جلسه بعد گذارده شود که مطالعه بکنیم و با فکر وارد قضیه بشویم.

رفیع -- اجازه میفرمائید؟

رئیس -- چون عده کافی نیست بفرمائید

رفیع -- عرض کنم اگر آقای دشتی به عرایض بنده توجه فرموده بودند این فرمایش را نمیفرمودند. عرض کردم مردم میخواهند به بنیمند تکلیفشان چیست و دولت چه میخواهد بکند. سابق چه کرده اند ربطی به مردم ندارد بعلاوه این لایحه دو شوری است هر نظری که آقایان دارند میفرمایند پیشنهاد هم میدهند میرود به کمیسیون و در کمیسیون در اطرافش مذاکره میشود عرض میکنم امروز هم تمام شود ماده اولش تمام میشود ممکن است بقیه اش بعد مطرح شود و چون شور اول است و آقا ممکن است تا موقع شور دوم مطالعات لازمه را بفرمایند حالا موافقت فرمایند جزء دستور شود که مردم هم بدانند فکری برای آوردگی آنها میشود

مدرس -- آقایان تقاضا کردند تنفس شود

رئیس -- برای رفع خستگی تنفس داده میشود

(در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و بفاصله

نیم ساعت مجدداً جلسه تشکیل گردید)

رئیس (پس از مدتی تا عمل) تنفس ثانوی هم باید

داده شود چون عده کافی نیست

بعضی از نمایندگان -- ختم جلسه

رئیس -- جلسه ختم میشود